

ÖZGÜN ARAŞTIRMA / ORIGINAL ARTICLE

Copyright@Author(s) - Available online at dergipark.org.tr/en/pub/igusbd.
Content of this journal is Licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 (CC BY-NC-ND) International License.

Çevresel Farkındalığın Politik Eylemselliğe Dönüşüm Umudu: Hayao Miyazaki Anime Filmlerinin Yeşil Teori Çerçevesinde Analizi

The Hope of Transforming Environmental Awareness into Political Activism: Analysis of Hayao Miyazaki Anime Films within the Framework of Green Theory

Mehmet EMİR

Öz

Amaç: Bu makale iki defa Akademi Ödülünü kazanmış ünlü anime sanatçısı ve yönetmeni Hayao Miyazaki'nin anime filmlerini uluslararası ilişkiler alanında ilk defa inceleyerek çevresel farkındalığın politik eylemselliğe dönüşüm umudunu göstermeyi amaçlamaktadır. Makaleyi diğer çalışmalardan ayıran en önemli özelliği ise Miyazaki animelerindeki çevresel farkındalığın uluslararası ilişkiler alanında özgün ve yol açıcı şekilde farklı bir bakış açısıyla analiz edilmesine dayanmaktadır.

Yöntem: Çalışma, Miyazaki animelerinin oluşturduğu çevresel farkındalığın politik eylemselliğe nasıl dönüşebileceğini Yeşil Teori çerçevesinde analiz etmiştir. Bu bağlamda makale, Miyazaki'nin eserlerini kapsamlı bir şekilde analize tabi tutarak küresel seviyede ekolojik farkındalığın çevrenin sürdürülebilirliği ve çevre sorunlarına yönelik olarak politik eylemselliğe geçiş potansiyeline odaklanmıştır.

Bulgular: Bireysel ve toplumsal seviyede çevresel farkındalığın yalnızca Japonya ve Asya'da değil Miyazaki animelerinin izleyicilerde büyük bir karşılık bulduğu Batı kültüründe de politik eylemselliğe dönüşebileceği görülmüştür. Hem Doğu hem de Batı toplumunda politik karar alma ve uygulamalar yönüyle umut vadeden örnekler tespit edilmiştir.

Sonuç: Miyazaki animelerindeki karakterler, olay örgüleri ve eşsiz manzaraların izleyiciler üzerinde pasif bir etkisinin olmadığı bunun yerine büyük kitlelerin çevresel duyarlılık konusunda aktif katılımcılara dönüşebildikleri görülmüştür. Teknoloji çağında medyanın etkisiyle kültürel alanda artan farkındalık seviyesi politik karar ve eylemlere de yansıtılabilmektedir. Bu bağlamda Miyazaki animelerinin yalnızca çevrenin ekolojik dengesi ve uyumu hakkında estetik bir yaklaşım olmadığı bununla beraber popüler kültür vasıtasıyla küresel seviyede alternatif politik eylemselliğinin güçlü bir motivasyonu olabileceği sonucuna varılmıştır. Çevresel farkındalığın politik eylemselliğe dönüşebildiğine yönelik örnekler daha iyisinin yapılabileceğine dair umutları arttırmıştır.

Anahtar Kelimeler

Hayao Miyazaki, Anime, Çevre Sorunları, Küresel Farkındalık, Yeşil Teori

Jel Kodları

F50, F51, F59

¹Dr., Bağımsız Araştırmacı. Uluslararası İlişkiler, Türkiye
✉ mehmetemir019@gmail.com

Geliş/Received: 13.12.2024
Kabul/Accepted: 07.11.2025

Mehmet EMİR, "The Hope of Transforming Environmental Awareness into Political Activism: Analysis of Hayao Miyazaki Anime Films within the Framework of Green Theory", Istanbul Gelisim University Journal of Social Sciences, 13 (1), 2026, pp. 207-221.

Abstract

Aim: This article aims to demonstrate the hope of transforming environmental awareness into political action by examining the anime films of two-time Academy Award-winning anime artist and director Hayao Miyazaki in the field of international relations for the first time. This article distinguishes itself from other studies by analyzing environmental awareness in Miyazaki's anime from a unique and groundbreaking perspective in the field of international relations.

Method: This study analyzes how the environmental awareness fostered by Miyazaki's anime can translate into political action within the framework of Green Theory. In this context, the article examines Miyazaki's works in depth, focusing on the potential for global ecological awareness to translate into political action regarding environmental sustainability and environmental issues.

Results: It has been demonstrated that environmental awareness at both the individual and societal levels can translate into political activism not only in Japan and Asia but also in Western culture, where Miyazaki's anime has found a strong audience response. Promising examples of political decision-making and implementation have been identified in both Eastern and Western societies.

Conclusion: The characters, plots, and unique landscapes in Miyazaki's anime have been shown not to have a passive effect on viewers, but rather to transform large audiences into active participants in environmental awareness. In the technological age, the increasing level of cultural awareness influenced by media can also be reflected in political decisions and actions. In this context, it has been concluded that Miyazaki's anime is not merely an aesthetic approach to the ecological balance and harmony of the environment, but can also be a powerful motivator for alternative political activism on a global scale through popular culture. Examples of how environmental awareness can be transformed into political activism have raised hopes that even better things can be done.

Keywords

Hayao Miyazaki, Anime, Environmental Issues, Global Awareness, Green Theory

Jel Codes

F50, F51, F59

Giriş

İnsanın doğa ile ilişkileri çok köklü bir geçmişe sahiptir. Doğa ruhsal, duygusal ve varoluşsal bir bütünün parçasıdır. Varoluşundan itibaren insanın doğa ile ilişkilerinde değişkenlikler görülmüştür (Seddon, 2016, s. 7). Bu bağlamda doğayla ilgili ona saygı duymaktan onu sömürmeye ve çıkarları doğrultusunda tahrip etmeye varıncaya kadar farklı yaklaşımlar vardır (Costanza vd., 2017, ss. 13–14; Jiao, 2019, s. 1; Ostrom, 2009, ss. 319–322). Bununla beraber insanoğlunun varlığını sürdürebilmesi için doğa ile uyumu kaçınılmaz görevi ve sorumluluğudur (Batavia, 2017, ss. 374–375). Günümüz dünyasında insanın doğa ve çevre ile ilişkilerinin yansıtılmasında filmlerin büyük önemi ve etkisi vardır (Dahlstrom, 2014, ss. 13617–13618; Pautz, 2015, ss. 120–128). Popüler kültür unsuru olarak özellikle animelerin çevresel farkındalığın oluşmasında etkisi dikkate değerdir. Doğa ve çevreye yönelik olarak ilginin çekilmesi ve çözülmesi gereken büyük sorunlara dair empatinin kurulmasında animeler kolaylaştırıcı bir niteliktedir.

Doğa ve çevreye dair filmler hakkında akla gelen en ünlü isim Hayao Miyazaki'dir. Hayao Miyazaki'nin anime filmleri dünya çapında büyük bir ilgiye sahiptir. Ünlü yönetmenin filmlerinde doğanın kapsayıcı üstünlüğü yerine insanların doğanın vazgeçilemez bir unsuru olduğuna vurgu yapılmıştır. Çevre ve insan ilişkileri hakkında Miyazaki'nin animeleri elverişli bir analiz alanı sağlamaktadır. İnsanın doğa ile etkileşiminin sonuçları çevresel etkiler vasıtasıyla görülebilmektedir. Dolayısıyla doğaya karşı olumsuz insan davranışları çevresel sorunlara neden olmuştur. Miyazaki animeleri insanın doğa ile uyumunda çevresel etkilerin incelenmesi yönüyle paha biçilemez bir farkındalık sağlamıştır.

İnsanoğlunun doğa ile ilişkilerinde Batı kültüründe iki kavramın farklılığı üzerine değerlendirme varken Miyazaki animelerinde ise insanı doğa ile bir bütünlük içinde ele alan Asya yaklaşımı görülmektedir. Miyazaki filmleri bir yandan insanın doğa ve çevreyle ilişkilerini ve etkileşimini odağına alırken diğer yandan da dikkat çeken manzaralar eşliğinde farkındalık oluşturmayı amaçlamıştır.

Çevre ve çevresel sorunların analizinde insan ve doğa ilişkisi öncelikli bir öneme sahiptir. Bu nedenle insanın doğa ile ilişkisi aynı zamanda çevre ile ilgili sorunlarına yönelik farkındalık bağlamında da vurgulanmalıdır. Çevreye dair eylemselliğin temelinde insan ve doğa ilişkileri ve bu etkileşimin sonuçları yer almaktadır. Dikkat çekici bir bakış açısı olarak insanın doğa ile ilişkileri Batı dünyasında metalaştırılmış bir çerçeveden değerlendirilmiştir (Mumcu ve Yılmaz,

2018, s. 1). Bu bakış açısı insanı ve doğayı iki farklı olgu olarak kabul etmektedir. Batı dünyası insanı doğanın üzerinde ve ona hâkim bir konumda görmüştür. Dolayısıyla bu yaklaşım günümüzde de halen devam eden küresel ekolojik sorunların altında yatan temel felsefedir. Ayrıca Batı tipi yaklaşım sınırlı bir bakış açısına sahiptir. Bu bakış açısının mevcut sorunlara kesin ve kalıcı bir çözüm getirmediği görülmüştür. Ancak insanın doğa ile ilişkilerini bütüncül bir şekilde ele alan farklı bir yaklaşım vardır. Örneğin Japon halkı insan ve doğa ilişkilerini bir bütün olarak ele almaktadır. Batı düşüncesinin aksine Japonlar insanı doğa karşısında savunmasız ve ona bağlı olarak görmüştür (Flint vd., 2013, ss. 208–217). Japon animeleri ise insan ve doğa ilişkisi üzerinden çevresel farkındalığın anlaşılabilirliği için ilgi çekicidir. Hayao Miyazaki çevre ve çevresel sorunlara dair farkındalığın küresel seviyede anlaşılabilirliğini bireysel seviyedeki çalışmalarıyla vurgulamıştır.

Miyazaki animelerinde karakterlerin yaşadığı olay örgüleri film izleyicilerinde tam bir empati duygusu oluşturmuş ve izleyiciler bu karakterlerle özdeşleşmiştir. Dolayısıyla muhteşem manzaraların ön plana çıkarıldığı anlatılarda izleyiciler animeleri benliklerinde hissetmiştir (Wu, 2016, s. 190). Ünlü yönetmenin animelerinde sıklıkla kahramanlık hikayeleri yer almaktadır. Bu tür anlatılar izleyicide ilgi oluştururken aynı zamanda olayları yorumlama isteğine de neden olmuştur. Günlük hayatın dışında farklı bir deneyim yaşayan izleyici filmle güçlü bir bağ kurarak hayal gücünü kullanmaktadır (Hauke, 2001, s. 2). Kurulan bu bağ aynı zamanda konuya dair daha etkili politik karar alınması ve uygulanması için de önemli bir beklenti yaratmaktadır.

Bu çalışma, Miyazaki animelerinin insan, doğa ve çevre arasındaki etkileşiminin sağlayacağı çevresel farkındalığın küresel seviyede politik eylemselliğe dönüşme potansiyelini analiz etmektedir. Genellikle görsel sanatlar ve peyzaj mimarisi alanlarında incelenen konu uluslararası ilişkiler alanı odağında özgün bir şekilde değerlendirilmektedir. Bu bağlamda makale; Kuramsal Çerçeve: Yeşil Teori ve Miyazaki Animeleri, Miyazaki Animelerinde Şintoizmin Etkisi, Anime Filmleri ve Çevre İlişkisi, Hayao Miyazaki'nin Yapımlarındaki Doğa ve Çevresel Farkındalığın Temelleri, Miyazaki Animelerinde Çevresel Yaklaşımlar, Miyazaki Animelerinde Çevre Türleri ve Özellikleri, Miyazaki Filmlerindeki Çevresel Odaklanmalar, Miyazaki Animelerindeki Çevresel Odaklanmanın Sonuçları, Doğa ve Çevreci Politikaların Küresel Eylemselliğe Dönüşümü Çerçevesinde Miyazaki Animelerinin Değerlendirilmesi ve Sonuç kısımlarından oluşmaktadır. Çalışma, Uluslararası İlişkiler alanına dikkat çekici animelerin odağında çevrenin sürdürülebilirliği ve çevre sorunlarına dair farkındalığın artırılması için politik eylemselliğe geçiş potansiyelinin analiziyle özgün katkılar sağlamayı amaçlamaktadır.

Kuramsal Çerçeve: Yeşil Teori ve Miyazaki Animeleri

Uluslararası İlişkiler alanında günümüzde çevresel konularda önem kazanan yaklaşımlardan birisi de Yeşil Teoridir. Yeşil Teori geleneksel devlet merkezli değerlendirmeleri sorgulayarak ekolojik sistemin sürdürülebilirliğini ve dünya çapında yaşam kalitesini odağına alan bir yaklaşımdır (Eckersley, 2021, ss. 261–262). Teori, ekolojik sistemdeki sorunları uluslararası sistem çerçevesinde analiz etmektedir. Yeşil Teori yaklaşımına göre ortaya çıkan sonuçların odağında çevrenin sürdürülebilirliği ve çevresel sorunlara yönelik çözüm önerileri kapsayıcı ve iş birlikçi bir şekilde değerlendirilmektedir. Makale, Hayao Miyazaki'nin dünya çapında ilgi çeken animelerindeki çevresel sürdürülebilirlik² ve çevre sorunlarına dair sağladığı farkındalığı uluslararası ilişkiler alanında da önemli bir yer teşkil eden ve örtüşen konularına yansıtmayı ve bu bağlamda politik karar ve eylemselliğe geçiş motivasyonunu teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Yeşil Teorinin kavramlarıyla Miyazaki filmleri arasında özellikle ekolojik güvenlik, çevresel sürdürülebilirlik ve çevre sorunları boyutuyla büyük bir uyum vardır. Analiz edilen Miyazaki animelerindeki mesajlarla Yeşil Teori kavramlarının tamamen örtüştüğü görülmüştür. Genellikle görsel sanatlar ve peyzaj mimarisi odağında incelenen konunun Yeşil Teori çerçevesinde uluslararası ilişkiler alanında da dikkat çekici bir karşılığı vardır.

Yeşil Teori'nin başlıca araştırma konuları ekosistemin güvenliğine dayanmaktadır. Çevre sorunları yalnızca devletleri değil bütün canlılar için varoluşsal bir tehdit olmaktadır (Dalby, 2022, ss. 108–110). Ekosistemin güvenliği için biyolojik çeşitliliğin korunması, doğal kaynakların kontrollü bir şekilde tüketimi ve iklim değişikliğiyle mücadele konuları Yeşil Teorinin ekosistem güvenliğinin ilgi alanlarıdır (Mauerhofer ve Nyacuru, 2022, ss. 552–561). Örneğin iklim değişikliği kapsamında kuraklık, sel ve hava durumundaki beklenmedik değişimlerin gıda güvenliği, göç ve çatışmalar üzerindeki etkileri analiz edilmektedir. Bununla beraber biyolojik çeşitliliğin azalması doğanın uyumu ve dengesini bozduğu gibi aynı zamanda uluslararası ilişkileri ve küresel ekonomiyi de yıkıcı bir şekilde etkileyebilmektedir (Costanza vd., 2014, s. 157). Ekolojik güvenliğin sağlanması teorinin ayrılmaz bir parçasıdır. Doğal kaynakların eşitsiz bir şekilde dağılımı ve kontrolsüz tüketimi devletler arasında büyük çatışmalara yol açabilmektedir. Örneğin Nil, Fırat ve Dicle sularının paylaşımı konusunda zaman zaman bölge aktörleri arasında anlaşmazlıklar görülmektedir (Homer-Dixon, 1999, s. 69).

¹Odaklanan konuya dair politik kararların alınması ve bunun uygulanmasını ifade etmektedir.

²Ekosistemin ve doğal kaynakların korunması ve gelecek nesillere aktarılmasını ifade eden yaklaşımdır.

İnsan faaliyetlerinin dünyaya etkileri de Yeşil Teori'nin önemli bir bileşenidir. Antroposen³ çağından itibaren insanoğlunun doğayla etkileşimi ve sonuçları incelenerek bulgular neticesinde yeniden düzenlemenin yapılması gerektiği öne sürülmüştür (Dobson, 2003, ss. 174–211). Ekoloji merkezli yaklaşıma odaklanılarak insanoğlunun etkilerinin doğanın sınırları içinde kalması gerektiği savunulmuştur.

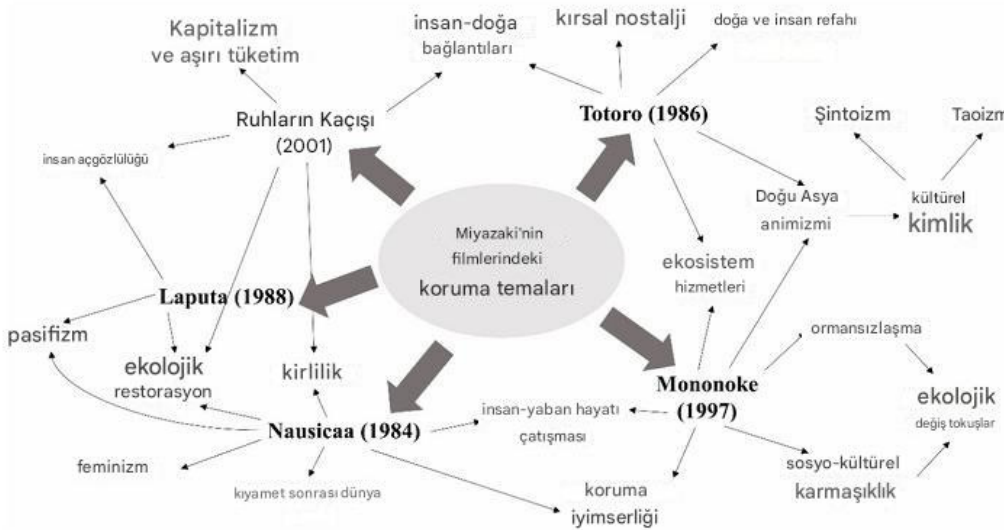
Teori çerçevesinde insanın doğayla etkileşimi devlet sınırlarını aşan bir görev ve sorumluluk aidiyetiyle değerlendirilmektedir. Bu bağlamda bireysel ve toplumsal sorumluluk bilincinin artırılması sayesinde çevre sorunlarının çözümüne yönelik bütüncül bir farkındalığın oluşturulması hedeflenmiştir.

Çevre ile ilgili uluslararası antlaşmaların sınırları ve uygulanabilirliği de Yeşil Teorinin analiz kapsamındadır. Örneğin Paris İklim Antlaşması gibi uluslararası sözleşmelerin etkinliği, uygulamada karşılaşılan zorluklar ve olası çözüm önerilerine odaklanılmıştır (Keohane ve Victor, 2016, ss. 570–575). Bununla beraber Sivil Toplum Kuruluşları ve dünya çapında çevre içerikli sosyal etkinliklerde incelenmektedir. Bu tür kuruluş ve etkinliklerin çevre sürdürülebilirliği ve çevre sorunlarının çözümü için üstlendikleri roller araştırılmaktadır (Downie, 2014, ss. 390–393). Ekonomik programların ve kalkınma projelerinin ekosistemine odaklanılarak bu tür politikalara nasıl etki edilebileceği de değerlendirilmektedir (Services, 2019, ss. 11–60). Örneğin yenilenebilir enerji kaynaklarının daha fazla kullanılması ve yeşil teknolojinin dünya çapında artırılması için yapılması gereken dönüşümler üzerine araştırmalar yapılmaktadır.

Çevresel sürdürülebilirlik ve çevre sorunları hakkında gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin durumları incelenerek bu aktörlerin ekosistemle ilgili sorumluluklarını yerine getirip getirmediği sorgulanmaktadır. İklim değişikliğinin bu çerçevede etkileri ve uluslararası ilişkilere yansımaları analiz edilmektedir. Ayrıca çevre sorunlarının topluluklar üzerindeki orantısız dağılımı ve bunun küresel olaylarla ilişkilerine odaklanılmaktadır (Mol ve Spaargaren, 2000, ss. 42–44). Bu bağlamda devletler arasında ekoloji diplomasisinin oluşturulması ve çevreye yönelik olarak iş birliğinin geliştirilmesi savunulmaktadır. Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği gibi uluslararası örgütler tarafından çevresel sürdürülebilirlik ve çevre sorunları hakkındaki politikaların güçlendirilmesi ve uygulanması için büyük çaba sarf edilmektedir (Betsill, 2008, ss. 44–46).

Yeşil Teorinin en güçlü yanlarından birisi de disiplinler arası yaklaşımı benimsemesidir. Uluslararası ilişkiler, ekoloji, sosyoloji, güvenlik, diplomasi ve ekonomi gibi alanların ortak çalışması sonucunda çevrenin sürdürülebilirliği ve çevre sorunlarına yönelik kapsayıcı bakış açıları izlenmektedir. Bu sayede ekosistemin insan topluluklarıyla etkileşimi bütüncül bir şekilde ele alınarak etkili çözümler bulunması amaçlanmıştır.

Hayao Miyazaki ise bireysel seviyede ekolojik sisteme yönelik farkındalığın geliştirilmesi için tanınmış bir kişiliktir. Miyazaki 40 yılı aşan anime yönetmeni ve yazarı olarak insanın doğa ve çevre ile ilişkisini etkili bir şekilde gösterebilmiştir. Yönetmen, anime filmlerinde doğa ve çevresel mesajlarını belirli özgün kalıplar içinde vermiştir (Görsel 1). Bu kalıplar; insanın yaban hayatı ile çatışması, cinsiyet ve çevresel etkisi, insan etkisi sonucunda felakete uğramış dünyanın tasviri, insanın doğayı sömürsü ve dinsel yönden animizmin⁴ etkisi şeklinde sınıflandırılabilir (Pan, 2020, s. 2).

Görsel 1. Miyazaki Animelerindeki İnsan - Doğa ve Çevresel Temalar (Pan, 2020, s. 2)

³İnsanoğlunun doğa üzerinde hakimiyet kurması ve yapmış olduğu eylemlerin sonuçlarının geri döndürülemez bir değişime girdiği dönemdir. Kavramın başlangıç noktası olarak tarımın icadı, antik uygarlıkların kurulması, kolonileşme dönemi, sanayi devrimi ve küreselleşme gibi farklı kabuller vardır.

⁴Doğayı bir bütün olarak ele alan ve her bir varlığın ruha sahip olduğunu kabul eden görüş ve inanıştır.

Miyazaki, Rüzgârlı Vadi (1984) ve Prenses Mononoke (1997) animelerinde insanın doğa ile etkileşimdeki uyumsuzluklarının yıkıcı bir yöne evrilebileceğini göstermiştir. İnsanların doğayı tahrip etmesi sonucunda ortaya çıkabilecek felaket senaryoları animelerde çarpıcı bir şekilde ele alınmıştır. Ayrıca insanoğlunun açgözlülüğünün hem kendi hem de doğa üzerindeki olumsuz etkilerine vurgu yapılmıştır (Lim, 2013, s. 150). Bununla beraber Miyazaki filmlerinde özellikle kadın karakterler ön plana çıkarılmıştır (Cavallaro, 2006, s. 11; Sen Chaudhuri, 2018, ss. 486–502). Kadınların doğaya saygısı ve çevresel etkisi vurgulanmıştır. Doğanın iyi insan davranışı karşısında kendini iyileştirebildiği de filmlerde gösterilmiştir. Miyazaki, filmlerinde özellikle kadın ve çocuk eylemlerini izleyicinin dikkatine sunmaktadır. İzleyicilerin animelerdeki manzara ve olay örgüsüyle bağ kurması sağlanarak çevre ve çevresel sorunlara yönelik güçlü bir farkındalık yakalanmıştır (Leslie, 2013, ss. 1126–1129). Bütün bunlara ek olarak Japon halkının yaşayışında animizmin önemli bir ağırlığı vardır (Lee, 2018, ss. 1–10; Lim, 2013, s. 155). Animizmde doğanın kutsallığı ve ona gösterilecek saygının önemi Miyazaki animelerinin arka planını oluşturmuştur (Yoneyama, 2021, ss. 252–255). Japon geleneksel inanışından ilham alan filmlerde doğanın ruhani yönüne özellikle dikkat çekilmiştir.

Miyazaki Animelerinde Şintoizmin Etkisi

Miyazaki'nin anime filmlerindeki anlatılarda destansı gösterimlere yer verilirken manzaralar ilgi çekici ve çarpıcı bir şekilde izleyicilere sunulmuştur. İzleyiciler bu özgünlük karşısında doğa ve çevreye dair bilgilerini yeniden yorumlamışlardır. Günlük hayatta karşılaşılan fırsat ve zorlukların animelerde de bulunması filmlerdeki karakterlerle özdeşleşmeyi kolaylaştırmıştır (Wu, 2016, s. 200). Böylece Miyazaki filmlerinde insanın doğa ile ilişkisine odaklanılmış ve çevresel farkındalığı arttıran mesajlar iletilmiştir.

Miyazaki animelerinde her bir unsurun bütünü bir parçası olduğuna dikkat çekilmiştir (Mumcu ve Yılmaz, 2018, s. 13). Bu bağlamda yönetmen madde ve ruhu içsel bir ilişkiler bütünü olarak görmektedir. Şintoizm⁵ inanışının da bu çerçevede Miyazaki animelerinde dikkat çeken yansımaları görülmüştür. Dolayısıyla Miyazaki filmlerinde insan ve doğa bir bütünlük içinde ele alınmıştır. Animelerdeki olayların ele alınışında etki ve tepki eylemselliği iki yönlü bir şekilde tasvir edilmiştir. Diğer bir ifadeyle denge ve uyumun çift yönlü etkileri yansıtılmıştır. İnsanın doğa ile uyum içinde dengeli birlikteliği ekosistem için vazgeçilemez bir öncelik olmakla beraber aynı zamanda her iki varlığın devamı için de kaçınılmaz bir olgudur (Pynn, 2014, ss. 49–50).

Miyazaki animelerinde doğanın izleyicilerin gözündeki tasviri özellikle ormanlar vasıtasıyla yansıtılmıştır. Ormanlara yönelik yıkıcı ve tahrip edici insan davranışlarına karşı Miyazaki ormanlardaki varlıkların ruhu yoluyla yapılan mücadeleyi aktarmıştır. Bu canlılar, insanın sömürsü ve doğayı tahrip etmesine karşı doğrudan bir mücadeleyi benimseyerek ekosistemin dengede kalmasını sağlamaya çabalamışlardır (Yamanaka, 2008, ss. 237–255). İnsanın doğayı kendi istekleri doğrultusunda yenmesinin aslında kendi varlığının da yok oluşu anlamına geleceği güçlü bir şekilde vurgulanmıştır. İnsanoğlunun gerek savaş ve çatışmalarla birbiri arasında gerekse de bizzat doğayı kendi çıkarı için sömürmesi ve talan etmesi her iki taraf için de yıkımı barındırmaktadır. Oysaki insanın iyiye yönelik tutum ve davranışları hem kendisi için hem de içinde yer aldığı doğanın uyumuna ve dengesine katkıda bulunmaktadır. İnsan kendisini doğadan ayrı görme eğiliminde olduğu sürece birlikte yaşamın farkındalığından uzaklaşmaktadır. İnsanoğlu doğa ile bir bütünlük içinde olduğunun farkında olduğu ve bunun üzerine yaşamını şekillendirdiği sürece çevreden olumlu bir tepki görmektedir. Bunun dikkate alınmaması ise birçok felaketle birlikte içinde yaşanan doğanın da sonunu getirecektir.

Şintoizm'de doğanın saflığı ve kutsallığına büyük önem verilmektedir. *Prenses Mononoke* (1997) ve *Ruhların Kaçışı* (2001) animelerinde bu durum özellikle görülmüştür. Prenses Mononoke animesinde insanın doğa ile çatışması ve sanayileşmenin çevre üzerindeki olumsuz etkisi dikkat çekici bir bakış açısıyla sunulmuştur. Filmde orman ruhları tarafından insanın doğayı tahrip etmesine karşı büyük bir mücadele verilmektedir. Prens Ashitaka insan ve doğa arasındaki dengeyi kurmaya çalışan aktörken diğer taraftan Lady Eboshi ise doğayı tahrip eden karakterdir. *Prenses Mononoke* animesinde insan ve doğa ilişkileri farklı bakış açılarından sunulmuştur. *Ruhların Kaçışı* animesinde ise Japon toplumunun içine düştüğü ruhsal çöküntü ve çevre sorunları işlenmiştir. Animedeki Chihiro'nun ruhsal dünya ile bağlantı kurması ve başından geçen olaylar vasıtasıyla olgunlaşması ele alınmıştır. Bu bağlamda çevre kirliliği ile birlikte geleneksel değerlerin kaybına dair mesajlar verilmiştir. Her iki animede de insan ve ruhlar arasında Şintoizmin saflığı bozan halleri (günahlar) özellikle vurgulanmıştır (Newell, 2013, s. 83). Bu kavram üzerinden çevre kirliliği ve doğanın tahrip edilmesi temaları işlenmiştir. Miyazaki her iki animesinde de doğanın korunması, çevreye karşı duyarlı olunması ve geleneksel değerlere sahip çıkılmasına dair farkındalık mesajlarını vermek istemiştir.

⁵ Japonya'nın yerel dinidir. Şinto inanışında ibadet edilen ruhlara kami denilmektedir. Kami kavramı; yaşam taşıyan ağaç, orman, ırmak, nehir, göl, yağmur ve rüzgâr gibi kutsal kabul edilen şeylerin ruhudur. Kamiler bir yerin kendisi veya koruyucusu olabileceği gibi doğal oluşum, nesne ve işlemleri de kapsayabilirler. Ay tanrısı, güneş tanrıçası ve fırtına tanrısı en çok bilinen örneklerdir.

Genel bir değerlendirmeye Miyazaki bu animelerinde Şintoizm ve Japon kültürü arasında güçlü bir bağ kurarak yerel ve evrensel olay örgülerini özgün temalar eşliğinde bütünleŐtirmiŐtir. Dolayısıyla Őintoizmde yer alan saf ve kirlenme halleri animelerde insan ve doğa ilişkilerinde etkili bir Şekilde işlenmiştir. Bu bağlamda sanayileŐme gibi çevresel tahribata ve kirliliğe neden olan etkiler eleŐtirilirken diğer yandan da insanın doğayla uyumlu bir Şekilde varlığını sürdürebileceği fikri vurgulanmıştır. Kısacası Miyazaki animelerindeki karakterler insan ve doğa arasındaki çatıŐmalarda uyumu ve dengeyi temsil eden köprülerdir.

Anime Filmleri ve Çevre İlişkisi

Çevre yönüyle değerlendirildiğinde anime filmleri zaman ve mekânsal açıdan önemli algısal araçlardır. Animeler sayesinde toplumsal bilinç oluŐturulabilir ya da belirli bir hedefe yönlendirilebilir. Film teknolojisi sayesinde izleyici kitlesinde görsel bir etkinin oluşturulması kolaylaŐmaktadır. Animelerdeki görsellik sayesinde mekânsal algıya dikkat çekilebilmektedir (Dissanayake, 2010, ss. 189–202; Lukinbeal, 2005, ss. 3–22). Diğer bir ifadeyle anime filmleri sayesinde izleyici kitlesiyle zihinsel bir bağ kurulabilmektedir. Sonuç olarak izleyiciler geçmiŐlerinde ziyaret ettikleri yerlerle anime filmlerindeki mekanlar arasında bağ kurmaktadırlar (Mumcu ve Yılmaz, 2018, s. 3). Kurulan bağ yalnızca izleyicinin kendi deneyimiyle sınırlı kalmazken bununla beraber animedeki verilmek istenen mesajlara dair mekanlarla da bütünleŐerek yaşamın anlamlandırılmasına dikkat çekilir (Curti, 2008, ss. 87–106). Anime filmleri izleyicinin hayal gücüyle etkileşime geçerek çevreye dair düŐüncelerin yeniden değerlendirilmesini sağlamaktadır. Filmlerdeki mekanlar ise bu çevresel farkındalığın anlamlandırılması için dikkat çekici referanslardır. Kısacası anime filmlerindeki çevresel mekanlar izleyicinin zihnindeki çevre kavramı ile kendisine verilmek istenen mesajlar arasında bağ kurulmasını sağlamaktadır. Bu filmlerin Japonya dışında özellikle Batı dünyasında gösterilmesi ise hedef kitlenin zihnindeki çevre ve çevresel farkındalığa dair temel sorgulamayı sağlayacak özgün bir bakış açısını sunmaktadır. Dolayısıyla Miyazaki animelerinin özellikle Batı dünyasında gösterimi insan-doğa ve çevre yaklaşımına yönelik farklı bir görüŐü yansıtılmıştır (Goulding, 2006, s. 122). Miyazaki animeleri sayesinde kültürel etkinin coğrafyalar arasında yayılmasıyla ekolojiye dair farkındalık gelişmiştir.

Hayao Miyazaki'nin Yapımlarındaki Doğa ve Çevresel Farkındalığın Temelleri

Hayao Miyazaki'nin doğa ile ilgili temel motivasyonu doğanın insan ile farklı olmadığı yaklaşımına dayanmaktadır (Mumcu ve Yılmaz, 2018, s. 5). Yönetmen animelerinde insanı doğa ve çevreden ayrı olarak ele almamıŐtır. Onun bakış açısından insanın tutum ve davranışları mutlaka doğaya ve dolayısıyla çevreye de etki etmektedir.

Miyazaki'nin filmlerinde özellikle orman, hayvan, bitki ve ağaçlar gibi tematik ögeler üzerinden ayırt edici ifade biçimleri görülmektedir. İlgili çekici ve özgün karakterler izleyiciyi daha fazla animenin içine çekmektedir. Bu sayede dikkatle izlenen olay örgülerinde sorgulayıcı bir düŐüncenin yolu da açılmaktadır. Varlıklar arasındaki karşılıklı bağ ve sayęı Miyazaki'nin bu yaklaŐımıyla izleyicilerine aktarılmaktadır.

Japon kültüründe anime filmleri çok dikkat çekicidir. GeniŐ izleyici kitlesine sahip olan anime sektörü içeriğinde verdiği mesajlarıyla etkili bir oluŐumdur. *Komşum Totoro* (1988) animesindeki olayların geçtiği Sayama Tepesi Bölgesindeki ormanlar geniŐ izleyici kitlesinin ilgisi sonrasında anime filmiyle iliŐkilendirilmiŐ ve bu Şekilde adlandırılmıŐtır.

Rzgrl Vadi animesi küresel bir felaketin ardından devam eden yaŐamları tasvir eden bir dünyada geçmektedir. Bu dünyada insanlar doğa ile çatıŐma halindedir. Güçlü ve karizmatik bir kadın karakter olarak Nausicaa insan ve doğa arasındaki dengeyi sağlamaya çalıŐmaktadır (Greenberg, 2018, ss. 83–89). Miyazaki bu animede doğanın insanlar tarafından tahribatını gösterirken ardından doğanın kendini düzeltebilecek yeteneğinin olduğunu da vurgulamaktadır (Greenberg, 2018, ss. 90–92). Yönetmen insanoğlunun güç istencini ve savaŐların yıkıcı etkisini göz önüne getirirken bu eylemlerin sonucunda insanlığın ve doğanın yok oluŐ riskine dikkat çekmiştir.

Ruhların Kaçışı animesindeki baş kahraman Chihiro zayıf bir benliğe sahiptir. Ancak Chihiro film boyunca büyük zorluklarla karŐılaŐmıŐ ve bu yaşadığı deneyimler onu olgunlaŐtırmıŐtır. Miyazaki filmde Chihiro'nun başına gelen olaylar vasıtasıyla izleyicilerde büyük bir sempati duygusunu uyandırmıŐtır (Wu, 2016, ss. 191–194).

Ponyo animesinde (2008) ise karasal yaŐamla birlikte deniz canlıları da gösterilmiştir. Filmdeki bu tercih izleyicilerde manzaralar yoluyla karaya ve denize yönelik ilgi ve bağ oluşturmuştur (Ross, 2014, s. 27). *Ponyo* animesi hem Batı hem de Doğu kültürünü yansıtarken Miyazaki'nin bu farklı üslubu dikkat çekmiştir. Anlatım Őeklindeki zıtlıkların uyumu (kara ve deniz manzaraları, erkek ve diŐi, insan ve denizkızı etkileşimi) izleyicilerin hafızalarında özgün bir yer edinmiŐtir (Wu, 2016, s. 200).

İnsanoğlu doğa ile uyumlu bir Şekilde yaşamını sürdürdüğünde hem bireysel hem de toplumsal seviyede refahı artmaktadır. Ancak doğayı sömrdğnde ve tahrip ettiğinde yalnızca çevreye değil bununla beraber kendi varlığına da zarar vermektedir (Greenberg, 2018, s. 109). Doğal kaynakların sorumlu ve yeterli miktarda kullanımı hem çevrenin

sürdürülebilirliği hem de insanın varoluşu için vazgeçilemez bir gerekliliktir. Modern dünyada sanayileşmenin çevresel sorunlara yol açmasının yanı sıra bireysel ve toplumsal yaşam kalitesine yönelik olumsuz sonuçları da vardır. Bununla beraber teknolojinin, doğa ve çevresel koşulların da dikkate alınmasıyla kullanımı insanlığın geleceği için büyük faydalar sağlayacaktır (Greenberg, 2018, ss. 114–115).

Miyazaki animelerinde insanın doğa ile uyum içinde yaşaması için özellikle çocuklara önem verilmiştir (Greenberg, 2018, ss. 117–124). Toplumun geleceğine dair çevresel farkındalığın oluşturulmasında çocuklara animeler vasıtasıyla mesajlar aktarılmaktadır (Smith ve Parsons, 2012, ss. 35–36). Yetişkinlerin de ilgiyle izlediği Miyazaki animeleri bu yönüyle küresel seviyede dikkat çekmiştir.

Miyazaki animeleri ayrıca politik konulara da değinmektedir. Yönetmenin filmlerinde savaş, baskıcı yönetimler, teknolojinin kötü amaçlarla kullanımı ve insanın doğayla çatışmacı sorunlarına yönelik konulara odaklanılmıştır. İnsanın doğa ile çatışmasında özellikle doğaya verilen zararlar sonucunda oluşan tahribatla doğanın buna karşı tepkisi vurgulanmıştır. Teknolojik ilerlemelerin yanlış tutum sonucunda toplumlarda yol açtığı çevresel ve sosyal sorunlara değinilmiştir.

Akademi Ödüllü yönetmenin eserlerinde Japon kültürünün yanı sıra dünya çapında politik, ekonomik ve sosyal sorunlara odaklanılmıştır (Greenberg, 2018, ss. 129–132). Animelerdeki mekân ve olay örgüleri izleyicilere bilgilerini yeniden sorgulama fırsatını vermiştir. Miyazaki, filmlerinde insanın doğayla sorunlu ilişkilerinde kesin çözüm yerine umutlu bir bekleyişi sunmuştur. Ancak animelerde insan davranışları sonucunda zaman zaman karamsar bir hava da hâkim olabilmektedir (Greenberg, 2018, ss. 139–140). Yine de Miyazaki animelerinde genellikle kahramanlar ve toplumlar geçmiş hatalarından ders çıkararak daha güzel bir dünya için çalışmışlardır.

Miyazaki Animelerinde Çevresel Yaklaşımlar

Hayao Miyazaki'nin anime filmlerinde insanın doğa üzerinde yaptığı tahribat ve onun ekolojik dengesini bozmasına vurgu yapılarak bu konu odağında küresel mesajlar verilmiştir (Lahiri, 2014, s. 2; Mayumi, 2005, ss. 1–7). Bu anime filmleri izleyicilerin çevreye dair yaklaşımlarının yeniden sorgulamasına neden olmuş ve ilgi çekici manzaralar vasıtasıyla insan – doğa – çevre bağlantısını farklı bir şekilde anlamlandırma motivasyonu sağlanmıştır (Chan, 2015, ss. 93–108). Miyazaki animelerindeki kahramanların farklı karakterlerde ve farklı mekanlarda olması ve farklı durumlar karşısında hem kendilerini hem de içinde buldukları çevreyi anlamaya çalışmaları sayesinde bu yaklaşım izleyicileri de animenin içine çekerek onları karakterlerle özdeşleşmeye yönlendirmiştir (Bigelow, 2009, ss. 55–75). Bu animelerde genellikle çevreye verilen tahribat, savaşlar, eşitsizlik, insanın metaya olan büyük ilgisi konuları kadar sevgi, cesaret, minnettarlık, sadakat ve masumiyete de yer verilmiştir (Cavallaro, 2006, ss. 5–13). Miyazaki insanlık tarihindeki yaşanmış trajediler vasıtasıyla kişisel olarak yerleşik hale gelen düşüncelere meydan okuyarak yeni bir sorgulama alanı açmıştır.

Hayao Miyazaki animelerinin günlük yaşamda da güçlü etkileri olmuştur. Miyazaki animelerinin sağladığı farkındalık sayesinde çevreye dair kitaplar yazılmış ve vakıflar kurulmuştur (Mumcu ve Yılmaz, 2018, ss. 4–5). Animelerde özellikle vurgulanan doğa ve çevresel etkilerin kültürel alanda yansımaları da etkili karşılıklar bulmuştur. İnsanlık doğayı sömürü aracı olarak kullanmadığı ve ona zarar vermediği sürece bütün canlılar gelişecek ve olağan düzende ekolojik sistem istikrarlı bir şekilde devam edecektir (Reinders, 2016, ss. 4–7). Bu yaklaşım doğal olarak dünyanın ekolojik düzenine de iradi bir yetenek atfetmiştir.

Miyazaki animelerinde karakterlerin değişen koşullar altında yaşadıkları olaylar onları ve dolayısıyla izleyicileri çevreye dair sorunlarla başa çıkılabilmesi yönüyle çözüm bulmaya yönlendirmiştir (Bartolomei, 2023, ss. 1–6; Thevenin, 2013, ss. 147–170). Animelerdeki bu yönlendirici fikir akımı aslında küresel seviyede izleyicilere yönelik özgün bir farkındalığı içermektedir (Napier, 2005, ss. 15–34). Miyazaki, animelerinde sadece kaybedilenlerin neler olduğunu değil aynı zamanda bunun sonucunda nelerin olabileceğini de göstermek istemiştir. Bu sayede dünyanın karmaşık yapısına dikkat çekerken bununla beraber çevre sorunlarına da vurgu yapmıştır. Animelerde tarihsel olaylar ve bunların zamanları özgün mekânsal bir çerçeveye bütünleştirilmiş ve bu sayede geleneksel anlatıların dışında yeni bir anlatı üslubu ortaya çıkmıştır. Yönetmen insanın üstün ve zayıf yanlarının aslında doğada tezahür ettiğini göstermiştir. İnsanoğlu ne kadar erdemli davranırsa karşılığında bu durum doğaya ve çevreye olumlu bir şekilde yansyacaktır. İnsanın kusurlu ve eksik yanları eylemsellik yönüyle ön plana çıktığında ise doğa ve çevre bundan zarar görecektir ve bu durum ekolojik tahribata neden olacaktır. Dolayısıyla insanın var olduğu bir dünyada insan – doğa – çevre etkileşimi kaçınılmaz bir şekilde değişmektedir.

Miyazaki Animelerinde Çevre Türleri ve Özellikleri

Hayao Miyazaki animelerinde manzaralara özellikle dikkat çekilmiştir. Bu çerçeveden bakıldığında vahşi doğanın özel bir önemi vardır. Vahşi doğa ekosistemde el değmemiş alanları ifade ederken özünde insanların bu alanda

bulunmayışına da vurgu yapılmıştır (Crist, 2004, ss. 5–24; Innes, 2007, ss. 110–117; Saunders, 2013, ss. 3–24). İnsanoğlunun algısı yönüyle vahşı doğa henüz kontrol altında olmayan ve kaynakları sömürölmek istenen büyük bir potansiyeldir (McDonald, 2001, ss. 188–201). Miyazaki'nin bakış açısından ise vahşı doğa ekolojik sistemin en önemli parçalarından birisidir. Animelerinde bu yaklaşımının etkileri vahşı doğa manzaraları, buralarda yaşayan yerli halklar ve bu alanlardaki biyolojik yaşamın çeşitliliği ve gelişimine verilen önemle gösterilmiştir (Mumcu ve Yılmaz, 2018, s. 7). Vahşı doğa insanoğlunun gücünün yetmediği bir alanı kapsamaktadır. Bu nedenle bütün varlıkların gelişim potansiyelini gerçekleştirebileceği bir bütünü temsil etmektedir (Snyder, 1990, s. 12). Bunun yanı sıra vahşı doğa bilhassa ormanlarda tezahür etmiştir. Ormanlar insanoğlunun hem saygı duyduğu hem de geçimini sağladığı önemli bir kaynak olmuştur. Ormanların ekolojisi, Miyazaki animelerinde, insanın savaş ve teknoloji faaliyetlerinden önceki durumuyla yani en ideal haliyle tanıtılmıştır. Buna karşılı insanın yıkıcı ve bozucu eylemlerinden el değmemiş ormanlarda olumsuz bir şekilde etkilenmiştir. Dolayısıyla vahşı doğanın dengesi insanın varlığına göre değişmektedir.

İnsanoğlunun çevreye verdiği zararın varacağı son seviye Miyazaki'ye göre yok oluştur. Onun dikkat çekici animeleri insanın gücünü doğanın dengesini bozacak şekilde kullandığında bunun geri dönüşü olmayan bir felakete varacağını göstermiştir. Ardından bu felaketin sonuçları hem insanı hem de doğayı yıkıma götürecektir (Walliss, 2014, ss. 71–96). Bu şekilde varılacak bir son insanoğlu için ceza olduğu kadar doğanın intikamı olarak da değerlendirilmiştir (Dürbeck, 2012, ss. 1–9; Ivakhiv, 2008, ss. 1–28). Miyazaki filmlerinde aslında dününün sonunun neden ve nasıl gelebileceğini vurgulamıştır. Animelerdeki bu mesajlar izleyiciler üzerinde derin bir etki yapmıştır.

Yönetmen izleyicilerin günlük yaşamlarına dikkat çekerek gelecekteki felaketten kaçınmak için yapılması gerekenleri sorgulatmaktadır. Miyazaki insanın yeteneklerinin ve sınırlarının doğa üzerindeki etkisinin nasıl olabileceğini dair gerçekçi bir vizyon sunmuştur. Teknolojik gelişimin yeterli olmadığı ve büyük bir sosyal değişime ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir (Mumcu ve Yılmaz, 2018, s. 7). Doğaya hükmetmenin ve onu kontrol altına alma çabalarının varabileceği korkunç sona dikkat çekilmiştir. İnsanların çıkarları doğrultusunda teknolojiyi birbirlerine karşı kullanmalarının hem insanlık için hem de doğa için felakete sebep olacağına değinilmiştir.

Miyazaki'nin animelerinde insanın doğaya tahakkümüne karşı sorumluluk içeren manzaralara değinilmiştir. Bu yaklaşımda insan diğer varlıklarla birlikte doğanın bir unsurudur ve doğanın işleyiş döngüsüne müdahale etmediği sürece onunla uyum içinde ve dengededir. Çevredeki varlıklarla uyum içinde yaşam sürmek ve onun düzenine saygı duymakla birlikte insanoğlu doğaya olumlu katkı sağlayan bir unsurdur. İnsanın bu düzenle uyum içinde olması aynı zamanda derin ekolojiye de katkı sağlamaktadır. Derin ekoloji bütün varlıkların etkileşim halinde ve bütünlük içinde bulunmaları durumunu ifade etmektedir (Mumcu ve Yılmaz, 2018, s. 8).

Sorumluluk içeren manzaralar doğa ile etkileşim hakkında önemli bir farkındalık sağlamıştır. İnsanın doğa ile ilişkilerine vurgu yapılarak daha duyarlı bir yaklaşımın izlenmesi konusunda özendirici davranışlar teşvik edilmiştir. Ayrıca doğadaki varlıklarla uyum içinde olmanın çevre sorunlarından kurtulma yolundaki önemine değinilmiştir. Miyazaki'nin hayal gücünden ilham alan sorumlu doğa ortamları özünde insanın doğaya saygısını, huzurlu bir yaşamın yolunu ve diğer varlıklara verilen değerini ifade etmektedir.

Miyazaki Filmlerindeki Çevresel Odaklanmalar

Rüzgârlı Vadi animesinde insanların doğa ile uyumu ön planda tutularak çevrenin izleyicinin ilgisini çekeceği bir manzara tercih edilmiştir. Prenses Nausicaä'nın toplumu zehirli sporların olduğu bir ormanlık alanla çevrilidir. Anime'nin devamında ölkeler arasındaki savaş ve bunun çevresel etkilerine odaklanılmıştır. Prenses animenin baş karakteri olarak hem savaşı hem de doğanın sorunlarını sona erdirmeyi amaçlamıştır. Anime filminde ekili tarlalar ve yel değerimenlerinin olduğu doğa ile savaşın yıkımını gösteren manzaralar gösterilerek insanoğlunun eylemleri karşısında ekolojinin ne kadar etkileneceğine dikkat çekilmiştir.

Komşum Totoro animesinde iki kız kardeşin ormanın ruhu ile arkadaş olmalarına değinilmiştir. Mei ve Satsuki yeni taşındıkları evlerinde muhteşem bir doğanın içinde yaşamaktadırlar. Kardeşlerin hasta annelerini ziyaretleri odağında gelişen olaylar bununla beraber çevreye de odaklanarak izleyicinin buna dair farkındalığını artırmaya çalışmıştır. Animede doğanın ve çevrenin önemine vurgu yapılarak insanın ekolojiye etkileri incelenmiştir. Diğer bir ifadeyle kırsala göç eden ailenin doğa ile uyumu ve bunun manevi huzuru ve rahatlatıcı etkisi güçlü bir şekilde yansıtılmıştır. Doğanın güzellikleri içindeki ormanda bulunmanın rahatlatıcı etkisi zaman ve mekân algısında geçmişe duyulan özlemi göstermiştir. Miyazaki aslında insanın içinde yaşadığı dünyayla doğanın sahip olduğu ruhun ayrı bir şeyler olmadığını izleyicilerine fark ettirmiştir.

Prenses Mononoke animesi ise Prenses Ashitaka, San ve Leydi Eboshi karakterlerinin etkisinde gelişmiştir. Bu animede doğanın sanayi ile çatışması ele alınmıştır. San karakteri, ormana zarar veren insanlarla mücadele eden, ailesi tarafından küçükken terk edilmiş ve kurtlar tarafından büyütölmüş bir kızdır. Ormanın ruhu ise dev bir geyik şeklinde tasvir

edilmiştir. Leydi Eboshi tarafından ormanın kenarında demir dövme işiyle uğraşan köylüler idare edilmektedir. Köyde uğraşılan demir işleme faaliyeti doğaya büyük zararlar vermektedir. Prens Ashitaka doğa ile Leydi Eboshi arasında bir denge unsuru oluşturmaya çalışmıştır. Bu arada Ashitaka ve San arasında yoğun bir sevgi bağı gelişmiştir. Animede doğanın insan eylemleri sonucunda uğrayacağı tahribata vurgu yapılırken aynı zamanda insanoğlunun yaklaşım farklılıklarına ve karşılıklı mücadelelerine de odaklanılmıştır.

Laputa – Gökteki Kale (1986) animesinde Miyazaki doğanın ve teknolojinin etkileşimini göstermiştir. Uçan bir şehirde eskiden insanların yaşadığı yerlerde doğanın güzellikleri görsel açıdan tasvir edilmiştir. Teknolojinin gelişimi nedeniyle insanların yaşadığı dönemde iç karışıklık çıkmış ve teknolojinin yıkıcı bir şekilde kullanımı sonucu medeniyet yok olmuştur. Laputa’da robotlar ve doğanın uyumu özellikle vurgulanmıştır. İnsanoğlunun teknolojiyi kullanmasındaki gerekçelere dikkat çekilen animede eğer teknoloji yapıcı bir şekilde değil de yıkıcı niyetlerle kullanılırsa bunun sonucundaki kaçınılmaz yok oluşa vurgu yapılmıştır.

Miyazaki Animelerindeki Çevresel Odaklanmanın Sonuçları

Miyazaki animelerinde özellikle ormanlar farklı yönleriyle ele alınmıştır. Ormanlar insanın bulunmadığı doğal halleriyle ve insan müdahalelerinin olduğu durumlara göre değerlendirilmiştir. İnsanın müdahale ettiği ormanlar bu durumdan olumsuz bir şekilde etkilenmiştir. Buna karşın insanların hiç girmedikleri ormanlar doğal halleriyle denge içindedir. Ancak her şart altında doğa hâkim konumdadır. Ayrıca çevre de her iki durumun dikkat çekici yansıması olarak varlığını sürdürmektedir.

Animelerde orman florası gizemlidir ve sürekli canlıdır. Miyazaki animelerinde eğer insan tarafından kirletilmişse ormanlar korkutucu bir hal alarak tepkisini mutlaka gösteren varlıklardır. Ormanlar yaşam ve ölüm döngüsünde yer almakla birlikte güzel manzaralar olarak tasvir edilmiştir (Mumcu ve Yılmaz, 2018, s. 9). İnsan eliyle kirletilmiş orman zemini sonrasında zehirlenmiş ağaçlar vasıtasıyla etkisiz hale gelir ve bu ağaçlar sonunda kuma dönüşür. Ormanlardaki bu ağaçlar insanların kirlettiği dünyayı temizlemektedir. Dolayısıyla ormanlar arındırma işlevini yerine getirirken aynı zamanda yaşam döngüsünü sürdürmektedir. İnsanoğlunun orman ve ağaca yönelik yok edici yaklaşımı ve doğayı kendi tahakkümü altına alma çabası bununla beraber kendi yok oluşuna da zemin hazırlamaktadır (Crowther, 2015, s. 201). Bu bakış açısına göre insanın doğayı umursamazca tahribi aslında kendi elleriyle hazırladığı korkunç sonuna da neden olacaktır.

Miyazaki animelerinde ormanların insanlık için ifadesi genel olarak riskli ve vahşi bir manzaranın yansıması ve bu bakış açısının yıkılması şeklinde gelişmektedir. Örneğin Prens Ashitaka doğaya saygılı bir çevrede yetiştiği için ormanları dikkatli olunması ve saygı gösterilmesi gereken mekanlar olarak görürken Leydi Eboshi’nin topluluğundaki insanlar için ise bu mekanlar düşmanca ve tehditkâr bir ortamı ifade etmektedir. Ormanlara yönelik dışlayıcı insan yaklaşımı Leydi Eboshi’nin topluluğu (Tatabara işçileri) vasıtasıyla gösterilmektedir. Ormanların derinliklerinde ve insanların olmadığı yerlerde doğal bir güzellik görülmektedir. Prens Ashitaka’nın yaklaşımı doğaya saygı göstermeyi ve onu değiştirmemeyi içerirken bu sayede çevreci ekolojik bir barışı da işaret etmektedir. *Prenses Mononoke* animesinde insanın doğanın bir parçası olarak daha büyük bir sisteme ait olduğuna dair farkındalık oluşturulmuştur. Miyazaki animelerinde bazı ormanlara insanların girmesi istenen bir durum değildir. Bunun nedeni ise Miyazaki’nin insanoğlunun doğayı hiçbir zaman tam manasıyla kontrol altına alamayacağı düşüncesidir. Miyazaki bu tür ormanları ekolojik denge içinde biyolojik çeşitliliği olan ve muhteşem manzaralar olarak sunmaktadır. Dolayısıyla *Rüzgârlı Vadi* ve *Prenses Mononoke* animelerinde doğanın eşsiz güzelliği kadar çevresel sorunlarda vurgulanmaktadır. *Komşum Totoro* animesindeki doğa tasvirleri İkinci Dünya Savaşı’nın ardından Japonya manzaralarını sunmaktadır (Mumcu ve Yılmaz, 2018, s. 12). Savaşın yıkıcı etkilerinden sonra toplumun yeniden toparlanmasına doğa da katılmıştır. Çevrenin animedeki muhteşem gösterimi izleyicilerde büyük bir etki bırakmıştır. Bu sayede insanın doğayla iç içe yaşama özlemine vurgu yapılmaktadır (Yoshioka, 2008, ss. 256–273). Anime izleyicilerine doğayla yaşamının güzel tarafları yansıtılarak mutlu ve huzurlu bir ortamın sağlanmasına dair farkındalık yaratma çabası görülmüştür. Miyazaki’nin eserleriyle izleyicilerine vermek istediği bu mesajın uyumunu çoğunlukla yakalanmıştır.

Doğa ve Çevreci Politikaların Küresel Eylemselliğe Dönüşümü Çerçevesinde Miyazaki Animelerinin Değerlendirilmesi

Hayao Miyazaki’nin animeleri sinema, dijital platformlar, internet tabanlı uygulamalar gibi iletişim teknolojileri sayesinde uluslararası alanda çevreye dair etkili farkındalık oluşturmuş ve bu yeni durum eylemselliğe de geçmiştir. Bununla beraber Miyazaki’nin Japonya’da açmış olduğu Ghibli Tema Parkı yurt dışından birçok ziyaretçiyi kabul etmektedir (Carrasco, 2025; Japan-Guide, 2025). Ziyaretçilerin görüşleri üzerinden yapılan bilimsel bir araştırma sonucunda Miyazaki animelerinin çevresel sürdürülebilirlik ve çevre sorunları hakkında başarılı bir farkındalık oluşturduğu görülmüştür.

Anime filmleri nostaljik öğelerin çağrışımını sağlamış ve bu çerçevede tematik turizmin yolunu açmıştır. Miyazaki filmleri sayesinde izleyicilerde geçmişe özlem duyulmuş ve bu izleyiciler tarihsel anılarıyla bağ kurmuşlardır. Bu sayede izleyiciler seyrettikleri animasyonlardaki karakter, mekân ve kültürel etkilerle özdeşleşmişlerdir. Miyazaki animelerindeki karakterler, mekanlar ve kültürel unsurlar ideal olanı içerdiği için izleyicilerde güçlü bir etki bırakmıştır.

2022 yılında Hayao Miyazaki animasyonlarından esinlenilerek açılan Tema Parkının turistler üzerindeki etkileri hakkında kapsamlı bir araştırma yapılmıştır (Oh ve Kim, 2020, ss. 464–469). Araştırmaya katılan 342 kişinin vermiş olduğu yanıtlar üzerinden yapılan istatistiksel çalışmada Miyazaki animelerinde tasvir edilen karakterlerin, mekanların, kültürün ve geleneklerin ziyaretçilerde nostalji hissi uyandırdığı ve bunun ziyaretlerinde çok güçlü bir motivasyon etkisinin olduğu tespit edilmiştir (Oh ve Kim, 2020, ss. 468–469). Miyazaki animelerinin izleyicide oluşturduğu nostalji ile animeler arasında güçlü bir bağ kurulduğu ve bunun eylemsel sonuçlarının olduğu görülmüştür.

Bu bağlamda önemli bir örnek olarak Prenses Mononoke animesine ilham olan Yakushima Ulusal Parkı günümüzde yüzbinlerce turist için ilgi çekici bir yerdir (Bartolomei, 2023, ss. 17–18). Yakushima’da Shiratani Vadisi eşsiz manzaralarıyla çok iyi bir farkındalık ve koruma örneği olmuştur (Bartolomei, 2023). Ada yönetimi tarafından karbonsuz yaşam ilkelerine çok dikkat edilmektedir. Bu bağlamda elektriğin hidroelektrik santralden sağlanmasına ve elektrikli araçların kullanılmasına özellikle önem verilmektedir (Matsui, 2023). Adeta bir cennet tasviri olan adanın çevresel farkındalık ve korumacılık konusundaki yönetsel hassasiyeti çok iyi seviyededir. Batı kültüründe Hayao Miyazaki anime filmlerinin politik eylemselliğe geçişi için Avrupa Birliği kurumsal yapısı çerçevesinde faaliyet gösteren Avrupa Yetişkin Öğrenimi için Elektronik Platformu dikkat çekici bir örnektir (Amichaud, 2022). Platformda yapılan çalışmadan Miyazaki animelerinin politik eylemselliğe geçiş için güçlü bir motivasyon sağladığı görülmüştür. Diğer bir ifadeyle Miyazaki ilgi çekici animeleriyle özellikle çevrecilik temasında insanların bilinçaltına ulaşmış ve kalplerine dokunmuştur (CNN, 2011). Bu örnekler sayesinde çevre ve doğaya dair küresel seviyede politik eylemsellik beklentisi büyük bir umut kaynağıdır.

Çevresel sürdürülebilirlik ve çevre sorunlarına dair küresel yönetim mekanizmalarının etkin olarak kullanılabilmesinin uzun vadede başarıyı sağlayabileceği değerlendirilmektedir. Bu başarının gerçekleştirilebilmesi için uluslararası ilişkilerde aktörler arasında gelişmiş bir iletişimin ve farkındalığın oluşturulması gerekmektedir. Çevrenin sürdürülebilirliği ve çevre sorunlarına dair uluslararası kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları, kamu ve özel sektör ortaklıkları bağlamında çok taraflı çevre antlaşmaları üzerinden çeşitli küresel yönetim ilişkilerinin kurulması çevresel sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşılmasına katkı sağlayacaktır. Aktörler arasındaki küresel yönetim sayesinde çevre sorunları daha etkili bir şekilde ele alınarak kurulacak mekanizmalarla çevre sürdürülebilirliğine yönelik olarak fırsatlar ve zorluklar görülerek gereken müdahalelerde bulunulabilecektir (Adanma, 2024, s. 767).

Küresel yönetim mekanizmalarının çevresel sürdürülebilirlikteki rolü çok önemlidir. Çevrenin sürdürülebilirliği için gerekli raporlamaların yapılması, ekonomik faaliyetlerin temiz enerji girişimleriyle bütünleştirilmesi ve küresel seviyede standart bir eylemselliğin başarısı konuya dair yönetim mekanizmalarının tesis edilebilmesine bağlıdır. Küresel yönetim mekanizmaları uluslararası ilişkiler alanının ayrılmaz bir unsurudur. Bu mekanizmalar aktörler arasındaki iş birliğini kolaylaştırdığı gibi uluslararası hukuka riayeti teşvik ederek uluslararası sistemde düzen ve istikrarın devamına katkıda bulunmaktadır. Çok sayıda ve farklı seviyede aktörün olması çevre sorunlarının çözümü için farklı bilgi sistemlerinin entegrasyonunu zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda çevrenin sürdürülebilirliği ve çevre sorunlarının çözümü için aktörler arasında uyum, katılımın sağlanması ve teknolojik yeniliklerin uygulanabilirliği gibi konular belirli bir zorluk seviyesini işaret etmektedir. Bu zorlukların aşılabılmesinde teknolojik gelişmelerin yakından takip edilebilmesi gerekmektedir. Örneğin akıllı şehir uygulama taslağı dünya çapında çevre yönetimi için önemli ve güncel bir odak noktasıdır. Bunun yanı sıra uluslararası hukuk ve politik uygulamalarda devletler arasında ve devlet dışı aktörlerin çevreye yönelik sorunların çözümüne yönelik olarak harekete geçmelerinde iş birliğinin sağlanması için vazgeçilemez olgulardır. Çevre konusunda ne kadar çok aktör yönetim sürecine dahil olursa sorunların çözümünde başarı imkânı da o düzeyde artacaktır. Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği gibi köklü kurumsal yapıların küresel çevre yönetimine katkıları sorunun çözümü için geleceğe dair büyük bir umudu da barındıracaktır. Gelişmiş teknolojik imkanlar sayesinde küresel seviyede karar alıcı kurumlar ile ilgi çeken animeler arasında bağ kurulması çevre ve doğaya dair politik eylemselliğin önemli bir beklentisidir. Günümüz dünyasında Miyazaki’nin anime filmleri dikkat çeken uygulama örnekleriyle beraber bu umudun güçlü bir motivasyonudur.

Sonuç

Hayao Miyazaki’nin animeleri insanın doğa ve çevreyle ilişkilerini yeniden düşünmeye teşvik eden güçlü anlatılar içermektedir. Yönetmen bu tarzıyla küresel tanınırlık ve özgünlük kazanmıştır. Filmlerinde Batı toplumundaki insan ve doğa yaklaşımına dair kalıplaşmış düşünce sistemini kırarak bunun yerine daha yapıcı ve etkili bir yaklaşımı

önermiştir. Bu bağlamdaki eserleri sayesinde prestijli Akademi Ödülünü iki kez kazanması ise büyük bir başarı olarak değerlendirilmiştir.

Yönetmen filmlerinde insan eylemleri sonucunda ortaya çıkabilecek felaket senaryolarını işlerken dahi bunun yanında her zaman umutvari bir hissi de izleyicilerinin zihninde canlı tutmuştur. Animelerdeki genel bir karakteristik özellikte en zor anlarda dahi umudun canlı tutulması ve sonrasında gelebilecek yapıcı ve olumlu insan davranışlarının vurgulanmasıdır. İzleyicilerde bu etkinin olumlu sonuçları bırakılarak iletilmek istenen çevreci mesajların zihinlerde yer edinmesi ise büyük bir umut kaynağıdır.

Miyazaki animeleri günümüz dünyasında son derece etkili olmuş ve iz bırakmıştır. Yönetmenin özellikle insanoğlu ve çevre ilişkisine dair algısal yaklaşımı çok güçlüdür. Hemen hemen bütün animelerinde bu bakış açısının izleri görülmüştür. Miyazaki'nin insan – doğa – çevre arasındaki ilişki ve etkileşime yönelik çalışmaları uluslararası alanda da yeterli karşılığı bulmuştur.

Doğa, çevre ve insan kavramları Miyazaki'nin bakış açısından ayrılmaz parçalardır. Her bir unsur diğerlerini belirli döngüler çerçevesinde etkilemektedir. İnsanın doğaya bakışı ve eylemselliği aynı zamanda doğanın hem kendisine yönelik hem de çevreye yönelik tepkisini ortaya koymaktadır. İnsanın doğayı sömürmesi, tahrip etmesi doğanın yok oluşuna neden olurken aslında diğer taraftan da insanın kendi yok oluşuna yol açmaktadır. Buna karşın doğaya saygı duyan, onunla beraber varoluşunu sürdürme motivasyonu hareket eden insanoğlu bunun olumlu karşılığını almaktadır.

Miyazaki filmlerindeki manzaraların dikkat çekiciliği aynı zamanda insanın içsel yapısını da daha belirgin bir şekilde anlamamıza yardımcı olmaktadır. İnsanın iyilik yapmaya yönelik yaklaşımları içinde bulunduğu toplumu da olumlu bir şekilde etkilemektedir. Bu durumun zincirleme etkileri doğanın ve çevrenin de hesaba katılmasını gerektirmektedir. İnsanoğlunun içindeki iyiliğin yansımaları doğada açıkça görülmektedir. Buna karşın savaşlar ve endüstriyel kirlilik gibi etkenlerin umursanmaması ise doğaya zarar vermektedir. Bu eylemin tepkisel geri dönüşümü ise insanın var oluşuna yönelik olumsuz bir yansımayı içermektedir. İnsan ne kadar çok doğaya ve çevreye karşı duyarlı olursa o kadar çok da kendi varlığını sürdürmeyi başaracaktır.

İnsanların farklı eylem ve tutumlarının yansımaları doğa odağındaki bütün yaşam tarzlarını etkilemektedir. Doğaya saygılı ve onu koruyarak yaşayan toplumlar bunun tam karşısındaki bir yaşamı benimsemiş toplumların eylemlerinden etkilenmektedir. Dolayısıyla yalnızca bireysel ve belirli bir toplumun çevreye duyarlı ve farkındalığı yeterli olmamaktadır. Doğa ve çevreyle birlikte yaşamın en ideal hali insanlığın bütünlük içinde diğer varlıklara saygı göstermesi ve bunun üzerinden bir yaşam tarzını benimsemesini gerektirmektedir. Miyazaki animeleri, ideale ulaşmak için gereken farkındalığın ve eylemselliğin bireysel seviyeden itibaren başlaması için büyük bir fırsattır.

Bireysel seviyedeki farkındalık ve eylemsellik çevreyi kurtaracak ilk ve en önemli adımdır. Çevreye yönelik sorumluluklarımızın farkında olmak aynı zamanda onunla uyumlu bir şekilde varlığımızı sürdürmemizi de sağlayacaktır. Doğaya değer vermek aslında kendimize değer vermektir. İnsanın doğa ve çevreyle ilgili etkileşimini sorgulamak daha iyi bir geleceğin inşasında olumlu gelişmedir. Miyazaki animeleri de içerdiği çevreci mesajlarla bunu fazlasıyla başarmıştır. İnsanoğlunun geleceğini ancak dengeli bir ekosistemin var olduğu doğa sağlayabilir. Bununla beraber Miyazaki'nin başarısı uluslararası kurum ve kuruluşların iş birliğiyle küresel seviyeye taşınabilir. Ghibli Tema Parkı, Yakushima Ulusal Parkı ve yönetim anlayışı ile Avrupa Birliği'nin Avrupa Yetişkin Öğrenimi için Elektronik Platformu eylemleri umutları yeşerten güzel örneklerdir.

Çevrenin sürdürülebilirliği ve çevre sorunları hakkındaki küresel yönetim, uluslararası ilişkiler alanında bu bağlamda hayati öneme sahiptir. Küresel yönetim mekanizmasının uygulanabilirliği hakkında aktörler arasındaki uyum, konuya dair aktörlerin çalışmalara dahil edilmesi ve teknolojik yeniliklerin çevrenin sürdürülebilirliği ve çevre sorunlarına yönelik faaliyetlerde dikkate alınması başarıyı sağlayabilir. Yönetişim mekanizması sayesinde çevresel sorunların çözümü gerçekleştirilebilir (Adanma, 2024, ss. 786–787). Kurulacak yönetim mekanizması birçok zorlukla karşılaşacak olsa da yapılacak yenilikler sayesinde çevresel sorunların çözümü için gereken küresel fırsatı sağlayabilir. Küresel yönetişimin devletler arasındaki uyumuyla beraber devlet içinde kamu ve özel sektör katılımının teşvik edilmesi ve teknolojik gelişmelerin de göz önünde bulundurulmasına dikkat edilmelidir. Devlet dışı aktörlerin de çevrenin sürdürülebilirliği ve çevresel sorunların çözümü için yapılacak çalışmalara dahil edilmeleri sayesinde bu kapsamdaki faaliyetlerin başarısı artacaktır. Dünya çapında çevre sorunlarıyla mücadele edilmesi için güçlü bir kurumsallaşmanın sağlanması (Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği v.s..) büyük önem taşımaktadır. Çevreye dair küresel farkındalığın artırılması ve güçlü bir kurumsallığın sağlanmasında başarısı kanıtlanmış ünlü yönetmen Hayao Miyazaki ve onun animeleri beklenen motivasyonun umududur.

Kaynaklar

- ADANMA, U. M., OGUNBIYI, E. O. (2024). Evaluating the Effectiveness of Global Governance Mechanisms in Promoting Environmental Sustainability and International Relations. *Finance & Accounting Research Journal*, 6(5), 763–791.
- AMICHAUD, D. (2022). Japanese Animation Master Miyazaki: an “Anthropocene Educator”? https://epale.ec.europa.eu/en/blog/japanese-animation-master-miyazaki-anthropocene-educator?utm_source=chatgpt.com
- BARTOLOMEI, C., IPPOLITO, A., MEZZINO, D. (2023). Representation of Landscape and Ecological Vision in Miyazaki’s Filmography. *Sustainability*, 15, 1–20. doi:<https://doi.org/10.3390/su152015132>
- BATAVIA, C., NELSON, M. P. (2017). For Goodness Sake! What is Intrinsic Value and Why should We Care? *Biological Conservation*, 209, 366–376.
- BETSILL, M. M. (2008). Environmental NGOs and the Kyoto Protocol Negotiations: 1995 to 1997. In Michele M. Betsill & Elisabeth Corell (Eds.), *NGO diplomacy: The influence of nongovernmental organizations in international environmental negotiations* (ss. 43–66). Cambridge: The MIT Press.
- BIGELOW, S. (2009). Technologies of Perception: Miyazaki in Theory and Practice. *Animation*, 4(1), 55–75.
- CARRASCO, M. (2025). The New Ghibli Park in Japan: Redefining Theme Parks Through Adaptive Reuse and Sustainability. https://www.archdaily.com/1020464/the-new-ghibli-park-in-japan-redefining-theme-parks-through-adaptive-reuse-and-sustainability?utm_source=chatgpt.com
- CAVALLARO, D. (2006). *The Anime Art of Hayao Miyazaki*. Jefferson: McFarland & Company, Inc.
- CHAN, M. (2015). Environmentalism and the Animated Landscape in Nausicaä of the Valley of the Wind (1984) and Princess Mononoke (1997). *Animated Landscapes History, Form and Function*, 93–108.
- CNN. (2011). Talk Asia - Interview with Animator and Director Miyazaki about His Work, Influences, and Response to The Recent Earthquake, Tsunami, and Nuclear Disaster. https://transcripts.cnn.com/show/ta/date/2011-08-10/segment/01?utm_source=chatgpt.com
- COSTANZA, R., DE GROOT, R., BRAAT, L., KUBISZEWSKI, I., FIORAMONTI, L., SUTTON, P., GRASSO, M. (2017). Twenty Years of Ecosystem Services: How Far Have We Come and How Far Do We still Need to Go? *Ecosystem services*, 28, 1–16.
- COSTANZA, R., DE GROOT, R., SUTTON, P., VAN DER PLOEG, S., ANDERSON, S. J., KUBISZEWSKI, I., TURNER, R. K. (2014). Changes in the Global Value of Ecosystem Services. *Global environmental change*, 26, 152–158.
- CRIST, E. (2004). Against the Social Construction of Nature and Wilderness. *Environmental Ethics*, 26(1), 5–24.
- CROWTHER, T. W., GLICK, H. B., COVEY, K. R., BETTIGOLE, C., MAYNARD, D. S., THOMAS, S. M., SMITH, J. R., HINTLER, G., DUGUID, M. C., AMATULLI, G. (2015). Mapping Tree Density at A Global Scale. *Nature*, 525, 201–205.
- CURTI, G. H. (2008). The Ghost in the City and A Landscape of Life: A Reading of Difference in Shirow and Oshii’s Ghost in the Shell. *Environment and Planning D: Society and Space*, 26(1), 87–106.
- DAHLSTROM, M. F. (2014). Using Narratives and Storytelling to Communicate Science with Nonexpert Audiences. *Proceedings of the national academy of sciences*, 111, 13614–13620.
- DALBY, S. (2022). *Rethinking Environmental Security*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- DISSANAYAKE, W. (2010). Landscapes of Meaning in Cinema: Two Indian Examples. In Graeme Harper & Jonathan Rayner (Eds.), *Cinema and landscape* (ss. 189–202). Bristol: Intellect.
- DOBSON, A. (2003). *Citizenship and the Environment*. Oxford: Oxford University Press.
- DOWNIE, C. (2014). Transnational Actors in Environmental Politics: Strategies and Influence in Long Negotiations. *Environmental Politics*, 23(3), 376–394. doi:<https://doi.org/10.1080/09644016.2013.875252>
- DÜRBECK, G. (2012). Writing Catastrophes: Interdisciplinary Perspectives on the Semantics of Natural and Anthropogenic Disasters. *Ecozon*, 3(1), 1–9.
- ECKERSLEY, R. (2021). Greening States and Societies: From Transitions to Great Transformations. *Environmental Politics*, 30(1-2), 245–265. doi:<https://doi.org/10.1080/09644016.2020.1810890>
- FLINT, C. G., KUNZE, I., MUHAR, A., YOSHIDA, Y., PENKER, M. (2013). Exploring Empirical Typologies of Human–Nature Relationships and Linkages to the Ecosystem Services Concept. *Landscape and Urban Planning*, 120, 208–217.
- GOULDING, J. (2006). Crossroads of Experience: Miyazaki Hayao’s Global/Local Nexus. *Asian Cinema*, 17(2), 114–123.

- GREENBERG, R. (2018). *Hayao Miyazaki: Exploring the Early Work of Japan's Greatest Animator*. New York: Bloomsbury Publishing.
- HAUKE, C., ALISTER, I. (2001). *Jung and Film Post-Jungian Takes on the Moving Image*. East Sussex: Brunner Routledge.
- HOMER-DIXON, T. F. (1999). *Environment, Scarcity, and Violence*. Princeton University Press: Princeton.
- INNES, K. (2007). Aspects of Wilderness. *Theology*, 110, 110–117.
- IVAKHIV, A. (2008). Green Film Criticism and Its Futures. *Interdisciplinary Studies in Literature and Environment*, 15, 1–28.
- JAPAN-GUIDE. (2025). Ghibli Park - Theme Park about The Movies by Studio Ghibli. <https://www.japan-guide.com/e/e3318.html>
- JIAO, Y., DING, Y., ZHA, Z., OKURO, T. (2019). Crises of Biodiversity and Ecosystem Services in Satoyama Landscape of Japan: A Review on the Role of Management. *Sustainability*, 11, 1–18. doi:<https://doi.org/10.3390/su11020454>
- KEOHANE, R. O., VICTOR, D. G. (2016). Cooperation and Discord in Global Climate Policy. *Nature Climate Change*, 6(6), 570–575. doi:<http://dx.doi.org/10.1038/nclimate2937>
- LAHIRI, H. (2014). Reality through Fantasy: Miyazaki Hayao's "Anime" Films. *The Asia-Pacific Journal*, 12(39), 1–5.
- LEE, Y-S., SAKUNO, S., PREBENSEN, N., KIMURA, K. (2018). Tracing Shintoism in Japanese Nature-Based Domestic Tourism Experiences. *Cogent Social Sciences*, 4(1), 1–12.
- LESLIE, H. M., GOLDMAN, E., MCLEOD, K. L., SIEVANEN, L., BALASUBRAMANIAN, H., CUDNEY-BUENO, R., FEUERSTEIN, A., KNOWLTON, N., LEE, K., POLLNAC, R. (2013). How Good Science and Stories can go Hand-in-Hand. *Conservation Biology*, 27(5), 1126–1129.
- LIM, T. W. (2013). Spirited Away: Conceptualizing a Film-Based Case Study through Comparative Narratives of Japanese Ecological and Environmental Discourses. *Animation*, 8(2), 149–162.
- LUKINBEAL, C. (2005). Cinematic Landscapes. *Journal of Cultural Geography*, 23(1), 3–22.
- MATSUI, H. (2023). Symbiosis of Nature and Tourism in Yakushima, a World Heritage Site. <https://featured.japan-forward.com/japan2earth/2023/07/3742/?utm>
- MAUERHOFER, V., NYACURU, F. (2022). Biodiversity, Migratory Species and Natural Heritage. In Paul G. Harris (Ed.), *Routledge Handbook of Global Environmental Politics* (2. ed., ss. 552–565). New York: Routledge.
- MAYUMI, K., SOLOMON, B. D., CHANG, J. (2005). The Ecological and Consumption Themes of the Films of Hayao Miyazaki. *Ecological Economics*, 54(1), 1–7.
- MCDONALD, B. (2001). Considering the Nature of Wilderness: Reflections on Roderick Nash's Wilderness and the American Mind. *Organization & Environment*, 14(2), 188–201.
- MOL, A. P.J., SPAARGAREN, G. (2000). Ecological Modernisation Theory in Debate: A Review. *Environmental Politics*, 9(1), 17–49. doi:<http://dx.doi.org/10.1080/09644010008414511>
- MUMCU, S., YILMAZ, S. (2018). Anime Landscapes as a Tool for Analyzing the Human–Environment Relationship: Hayao Miyazaki Films. *Arts*, 7(2), 1–16.
- NAPIER, S. J. (2005). *Anime from Akira to Howl's Moving Castle: Experiencing Contemporary Japanese Animation*. New York: Palgrave Macmillan.
- NEWELL, C. (2013). The Films of Hayao Miyazaki -Shinto, Nature and the Environment. *Education About Asia*, 18(3), 82–83.
- OH, J-E., KIM, K. J. (2020). How Nostalgic Animations Bring Tourists to Theme Parks: The Case of Hayao Miyazaki's Works. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 45, 464–469.
- OSTROM, E. (2009). A General Framework for Analyzing Sustainability of Social-Ecological Systems. *Science*, 325, 419–422.
- PAN, Y. (2020). Human–Nature Relationships in East Asian Animated Films. *Societies*, 10(2), 1–13. doi:[doi:10.3390/soc10020035](https://doi.org/10.3390/soc10020035)
- PAUTZ, M. C. (2015). Argo and Zero Dark Thirty: Film, Government, and Audiences. *Political Science & Politics*, 48(1), 120–128. doi:<http://dx.doi.org/10.1017/S1049096514001656>
- PYNN, T. (2014). Introducing Students to the Cinematic Art of Akira Kurosawa and Hayao Miyazaki. *Journal of Global Initiatives*, 9(1), 37–56.

- REINDERS, E. (2016). *The Moral Narratives of Hayao Miyazaki*. Jefferson: McFarland & Company, Inc.
- ROSS, D. (2014). Miyazaki's Little Mermaid: A Goldfish Out of Water. *Journal of Film and Video*, 66(3), 18–30.
- SAUNDERS, F. P. (2013). Seeing and Doing Conservation Differently: A Discussion of Landscape Aesthetics, Wilderness, and Biodiversity Conservation. *The Journal of Environment & Development*, 22(1), 3–24.
- SEDDON, N., MACE, G. M., NAEEM, S., TOBIAS, J. A., PIGOT, A. L., CAVANAGH, R., MOUILLOT, D., VAUSE, J., WALPOLE, M. (2016). Biodiversity in the Anthropocene: Prospects and Policy. *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences*, 283. doi:<https://doi.org/10.1098/rspb.2016.2094>
- SEN CHAUDHURI, R. (2018). Kiki and the 'girl': A Moment of Reading between Deleuze and Feminism. *Deleuze and Guattari Studies*, 12(4), 486–504.
- SERVICES, INTERGOVERNMENTAL SCIENCE-POLICY PLATFORM ON BIODIVERSITY AND ECOSYSTEM. (2019). *Global Assessment Report of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*. Bonn: <https://www.ipbes.net/>
- SMITH, M. J., PARSONS, E. (2012). Animating Child Activism: Environmentalism and Class Politics in Ghibli's Princess Mononoke (1997) and Fox's Fern Gully (1992). *Continuum*, 26(1), 25–37. doi:<https://doi.org/10.1080/10304312.2012.630138>
- SNYDER, G. (1990). *Practice of the Wild: Essays*. San Francisco: North Point.
- THEVENIN, B. (2013). Princess Mononoke and Beyond: New Nature Narratives for Children. *Interactions: Studies in Communication & Culture*, 4(2), 147–170.
- WALLISS, J. (2014). Apocalypse at the Millennium. In John Walliss & Kenneth G.C. Newport (Eds.), *The End All Around Us: The Apocalypse and Popular Culture*. (ss. 71–96). New York: Routledge.
- WU, C-I. (2016). Hayao Miyazaki's Mythic Poetics: Experiencing the Narrative Persuasions in Spirited Away, Howl's Moving Castle and Ponyo. *Animation*, 11(2), 189–203.
- YAMANAKA, H. (2008). The Utopian "Power to Live": The Significance of the Miyazaki Phenomenon. In Mark W. MacWilliams (Ed.), *Japanese Visual Culture: Explorations in the World of Manga and Anime* (ss. 237–255). New York: M.E. Sharpe, Inc.
- YONEYAMA, S. (2021). Miyazaki Hayao's Animism and the Anthropocene. *Theory, Culture & Society*, 38(7-8), 251–266.
- YOSHIOKA, S. (2008). Heart of Japaneseness: History and Nostalgia in Hayao Miyazaki's Spirited Away. In Mark W. MacWilliams (Ed.), *Japanese Visual Culture* (ss. 256–273). New York: M.E. Sharpe.

Summary

The relationship between humans and nature has an ancient history. Humanity's relationship with nature has varied since its existence. Different approaches have been seen regarding nature, from respecting it to exploiting it and destroying it for one's own interests. Harmony with nature is an indispensable duty and responsibility for the survival of humankind. In today's world, movies on the subject have great importance and impact in reflecting the relationship between humans and nature and the environment. The most famous name that comes to mind in today's world regarding movies about nature and the environment is Hayao Miyazaki.

Hayao Miyazaki's anime films have a great interest worldwide. Instead of emphasizing the comprehensive superiority of nature, Miyazaki's films emphasize that humans are an indispensable element of nature. Miyazaki's anime provides a convenient field of analysis regarding the environment and human relations. The results of human interaction with nature can be directly seen through environmental effects. Therefore, negative human behaviors towards nature directly cause environmental problems. Miyazaki's anime provides invaluable awareness in terms of examining the environmental effects of human harmony with nature.

In the analysis of environmental problems, the relationship between man and nature has primary importance. Therefore, the relationship between man and nature should be emphasized, especially regarding awareness of environmental problems. The basis of environmental activism is the relationship between man and nature and the results of this interaction. On the other hand, the relationship between man and nature is evaluated in a commodified framework in the Western world. This perspective accepts man and nature as two different phenomena. This approach sees man above nature and in a dominant position over it. Therefore, this approach is the basic philosophy underlying the global ecological problems that still continue today. In addition, the Western-type approach has a limited perspective. It is seen that this perspective does not provide a definite and permanent solution to the current

problems. On the other hand, there is a different approach that addresses the relationship between man and nature in a holistic manner. The Japanese people address the relationship between man and nature as a whole. Contrary to Western thought, the Japanese see man as defenseless against nature and dependent on it. Japanese anime has been interesting in terms of understanding environmental awareness through the relationship between man and nature. Hayao Miyazaki, on the other hand, has raised the global comprehensibility of awareness about the environment and environmental problems to the highest level with his individual works.

The events experienced by the characters in Miyazaki anime create a sense of empathy in the movie audience, and the audience identifies with these characters. Therefore, in narratives where magnificent landscapes are highlighted, the audience feels the anime in their own skin. Heroic stories are often included in anime films. Such narratives create interest in the audience and, at the same time, cause them to want to interpret the events. Viewers who experience a different experience outside of daily life establish a strong bond with the movie and use their imagination.

This study analyzes the potential of Miyazaki's anime to transform environmental awareness into political action at a global level through the interaction between humans, nature, and the environment. This article aims to make original contributions to the field of International Relations by analyzing the potential for transition to political action through increasing awareness of environmental sustainability and environmental problems. This article distinguishes itself from other studies by analyzing environmental awareness in Miyazaki's anime from a unique and groundbreaking perspective in the field of international relations.